

УДК 821.131.1-1.09

Гон О.М., к.філол.н., доцент Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Історія банків як контактна зона в “Кантос” Езри Паунда

У статті зроблено спробу порівняння історії виникнення італійських банків доби Ренесансу з англійськими й американськими фінансовими інституціями як “контактну зону”, в якій в одну площину зводяться інтертекстуальність, міжмовна контамінація, документальний метод викладу історичного матеріалу, мотиви потрактування природи, притаманні американському трансценденталізму.

The article purports to give an account of Ezra Pound's economics as it is reflected in the aesthetics of Cantos. Looking into Pound's prose and poetry, an effort has been made to identify the comparison between origins of the Renaissance Italian banks and Anglo-American financial institutions as a “contact zone” which includes documentary method, Emersonian treatment of nature, intertextuality, and linguistic contamination.

Економічні погляди Езри Паунда, трансформовані в художньо-естетичній системі поеми “Кантос”, практично не проаналізовані в українській літературній критиці. За допомогою розгляду прози та поезії Паунда у даній статті зроблено спробу визначити порівняння історії виникнення італійських банків доби Відродження з англійськими й американськими фінансовими інституціями як своєрідну “історичну маску” сучасної поету фінансової практики, “контактну зону”, в якій в одну площину зводяться, зокрема, документальний метод викладу, мотиви емерсонівського потрактування природи, інтертекстуальні алюзії на історію давньогрецьких полісів, міжмовна контамінація.

У “Піснях” 42-44, які включено до книги “П’ятий десяток Кантос” (Fifth Decade of Cantos, 1937), читаємо про історичні приклади банківської системи, заснованої на принципах справедливості, взяті з минулого Італії. Левова частка циклу подається у формі виписок із документів, що стосуються історії сієнського Monte dei Paschi (буквально, “Банк пасовищ”), заснованого у 1624 р., який побіжно згадується у кінцевій Пісні 41 попередньої частини Кантос, “11 нових Пісень”.

Операції цього фінансового закладу базувалися на принципі природного приросту у буквальному розумінні цього слова. Так звана “Маремма”, тобто смуга низинних, осушених ділянок на західному узбережжі Апеннінського півострова загальною площею біля 5 тис. кв. км., де розвивалося пасовищне тваринництво, зарохувалася як один з інструментів гарантії (андеррайтингу) виплачених і отриманих відсотків. Для того, щоб володіти акціями чи вкладами

у банку, жителі повинні були мати “luoghi” [8: 291], тобто паї на пасовищах – слово, яке Паунд подає латиною із перекладом англійською:

Up to the quantity of 200,000
on the whole people's credit
for public and private utility
shares to be called Loca Montis
which is to say sites of the Mountain

(До кількості двохсот тисяч / кредит усього народу / заради державної та приватної користі / акції будуть називатися “Loca Montis”, / тобто “місця на горі” [8: 218].

Як свідчать цитовані Паундом документи [8: 219, 221], Банк надавав кредит під 5,5%, а виплати вкладникам становили 5%. Отриманий прибуток розподілявся між накладними витратами та будівництвом доріг, лікарень, гідротехнічних споруд тощо.

Ліричний герой відчуває духовне піднесення від власних дослідницьких ретельних пошуків. Поет вивчає старовинні книги та хроніки в італійських архівах і натрапляє на дорогоцінні матеріали про Банк Пасовищ, які підтверджують справедливість його здогадок про те, що в історії банківської справи можна знайти приклади гуманного та відповідального ставлення до суспільних потреб. Саме такі світлі, радісні події в історії людства оспівано в Піснях 41-44.

Поєднуючи італійські реалії доби Ренесансу з англійськими просторіччями, насолоджуючись міжмовною контамінацією, дослідник висловлює задоволення і захоплення державною інституцією, що має “душу”, вона заснована на раціональних принципах, “з батьківською любов’ю”:

FIXED in the soul, nell' anima, of the Illustrious College

They had been ten years proposing such a Monte,

That is a species of Bank—damn good bank, in Sienna

A mount, a bank, a bottom an institution of credit

a place to send cheques in and out of and yet not yet a banco di giro, and the Bailey sought views from the Senate 'With paternal affection

justice convinience of city what college had with such foresight...

(Укріплені в душі, в почуттях Вельможного Магістрату / Вони десять років пропонували такий Фонд / Тобто різновид Банку – славного, чорт забирай, банку в Сієні. / Гора [італійське monte.— О.Г.], банк, фундамент, кредитна інституція / місце, куди надсилають і звідки отримують чеки / і все ж не банк для кредитних трансфертів / і Бейлі [Паунд транслітерує італійське Banca, муніципальні органи тосканських міст. Англійською bailey означає двір феодального замку.— О.Г.] / Подали запит до Сенату “З батьківською любов'ю / справедливість користь для міста, і влада виявила таку / прозорливість [8: 209].

Подібна гра близькими за звучанням словами у різних мовах виконує в “Кантос” функцію поетичного слова, яку Паунд визначав як “логопоейя”. Для того, щоб продемонструвати, як створені Паундом міжмовні каламбури викликають складні асоціації, пов'язані з соціальними, політичними й економічними трансформаціями, варто звернутися до фонові інформації про тогочасну Італію. Наприклад, у монографії “Економічна історія Італії. Античність та середні віки” Дж.Луцатто читаємо: “Від початку XVI ст. великі італійські банківські установи, за винятком генуезьких, стали занепадати. Роль цих установ поступово переходить до державних банків. Одночасно боротьба проти дрібного лихварства і євреїв, яка поновилася з подвійною енергією, призвела... до заснування в Італії ломбардів (Monti di Pietà). За задумом ініціаторів, ломбарди повинні були займатися своєрідною благодійністю, надаючи невеликі кредити під заставу особистого майна” [3: 432]. Один із документів, який подається у 42-й Пісні у формі парафрази з коментарями “перекладача”, називає майбутній Банк “the Mount of Pity (or Hock Shop)” [8: 210]. З одного боку, Паунд наближає звучання італійського словосполучення Monti di Pietà з англійським “Mount of Pity”, відразу “підриваючи” тотожність за допомогою перекладу американським сленгом – Hock Shop (позикова каса), хоча на наступній сторінці переклад є стилістично нейтральним – “Pawn Shop” (ломбард, 211). Разом з тим, завдяки істо-

ричному зв'язку таких інституцій з добродійністю, актуалізується і значення “Pity” як “співчуття”.

Історична важливість історії фінансово-кредитних установ пояснюється в статті “Банки” зі збірки “Вплив соціального кредиту” (1935 р.), де Паунд вирізняє два історичних типи банків: “Банк Пасовиц і дияволи. Банки, створені для благодіянь, для реконструкції, і банки, організовані для гноблення людей. Три сторіччя мудрості роду Медічі знадобилося для народження Банку Пасовиц, єдиний банк, який функціонує від 1600 р. до наших днів. Флоренція підкорила Сієну, поклала її на обидві лопатки і залишила без будь-яких фінансів... Він пережив Наполеона. І наука полягає саме в істинній банківській справі. КРЕДИТ залежить повністю від ЩЕДРОСТІ ПРИРОДИ, від трави, яка годує отари. А мораль полягає у НАМІРАХ [Капіталізація та курсив Паунда.— О.Г.]. Цей банк придумали не для отримання швидких короткозорих доходів завойовників, а для відновлення життя та виробництва Сієнни” [6: 270]. Посилаючись на записи генуезького архіваріуса Антоніо Лоберо 1832 р., Паунд робить висновок у культурологічному ключі: “У Генуї мистецтва не процвітали, вона практично не відіграла ніякої ролі в інтелектуальному житті Ренесансу. Міста, менші за неї в десятки разів, залишили по собі набагато цінніші скарби” [6: 271].

Мотив природи як основи життєздатної економічної системи звучить у всьому творі, зокрема – і у цьому циклі –

there first was the fruit of nature
there was the whole will of the people...

(спочатку були плоди природи / була цілкова воля народу [8: 218].

У “Пісні 43” прослідковується звична для Паунда стилістиска поєднання полілога, архівних матеріалів і ліричних відступів:

ACTUM SENIS in Parochia S.Gioannis
blank leaves at the end up to the index
hoc die dictum' octavo, from the Incarnation
year 1623. Celso had a wheat scheme
July to December, July to November
Grass nowhere out of place
Pine cuts the sky into three
Thus BANK of the grassland was raised ...

(Укладено в Сієні у парафії Сан Жованні / Далі – незаповнені аркуші аж до покажчика / вісімнадцятого дня, 1623 року від Боготілення / Челсо запропонував план засіву пшениці / від липня до грудня, від липня до листопада / Трава ніде не буває чужою / Сосна розрізає небо на три частини / Отак виник БАНК пасовиц...) [8: 219].

Паунд відтворює свідчення автентичності документів про заснування банку, зокрема – графічно відтворений хрест на місці печатки на

полях, завірена 18-го липня 1623 р. “Лівіо Пасквіні, нотаріусом, громадянином Сієни точна копія”, яка, в свою чергу, засвідчена консулами, суддями і державним нотаріусом *pro serenissimo*, тобто від імені Його світлості великого герцога Тосканського Фердинанда II.

Дослідник цих документів ніби власноруч пише на одному з документів ліричний катрен. Ці чотири рядки про тлінність усього сушого вражають своєю простотою та надають історичній оповіді художньої ваги:

wave falls and the hand falls
Thou shalt not always walk in the sun
or see weed sprout over cornice

Thy work in set space of years, not over an hundred.

(Хвиля провалюється та руки хлянуть / Ти не завжди ходитимеш під сонцем / чи бачитимеш паростки бур'яну над карнизом / праці твоєї відмірено певний проміжок років, не більше сотні [8: 210].

Ці невибагливі рядки рельєфно відтіняють вагу виписок із документів, що розташовано навколо них у Пісні. Людину тут змальовано серед природи, вона залежить від ритмів космічного часу, поряд з яким людське буття виглядає трагічно мізерним періодом. Довершеність буття визначається прийняттям гармонійних ритмічних законів всесвіту, які визначають його межі. Економічне благополуччя залежить від відповідності його діяльності продуктивним ритмам природи.

Подібні ритми та тональність прозвучать, уже в міфопоетичному аранжуванні, і в Пісні 47.

Важливість аналізу економічних реалій художніми засобами полягає в тому, що енергія поетичної думки спрямовується від захоплення діяннями політичних керманців, які намагаються встановити чи відновити соціальну гамонію, до долі простого люду, анонімних мас, які завжди найбільше потерпають від соціальних катаклізмів. Цим, очевидно, можна пояснити вставний ліричний катрен у 42-й Пісні про скороминущість людського життя.

Проте у “Кантос” громада не ототожнюється з натовпом. Ще у Пісні 27 Паунд глузливо і зневажливо згадує “потуги Товариша”, в образі якого уособлено революційний натовп, здатний піднятися і знищити видимих гнобителів, але непридатний до креативних звершень – “Такі зусилля Товариша / Що Товариш Зруйнував будинок тирана”, але “Ніколи не поклав каменя на камінь” [8: 131, 132]. Деструктивний запал єднає тих французів чи росіян, які з революційним пафосом перейменовують чи то назви місяців, чи міст. Проте вони неспроможні розпізнати античну красу у навколишньому світі, коли перед ними з'являються давньогрецькі Харити, богині краси, радості та жіночої принакності, яких рим-

ляни називали граціями. У “Трьох формах, які ширяють над Товаришем” не вгадуються Аглая, Евфосина чи Талія. Блиск, радість і колір, які символізують ці богині, для Товариша – лише бездушна машинерія:

Брюмер, фруктідор, Петроград. / А Товариш лежав на вітрі / І сонце лежало на вітрі / І три форми з'явилися у повітрі / І ширяли над ним, / І він промовив: / Ця машинерія старовинна, / Безсумнівно, що ми чули це колись [8: 131].

Почуття жалю у 30-й Пісні пов'язане з сентиментальністю, коли занадто вразлива Афродіта, керована співчуттям, залишає коханого Марса і повертається до свого кульгавого чоловіка, коваля Гефеста. Натомість у “Сієнських Кантос” трагічна тема, яка в попередніх “Піснях” була пов'язана з кондотьєром і меценатом Малатестою, трансформується в співчуття до трагічної долі простих людей, що потерпають як від економічної необмеженої влади лихварських банків чи торговців зброєю, так і від власної обмеженості в розумінні того, хто насправді є їхніми кривдниками.

Економічні студії Паунда призвели до того, що він пов'язує долю митця у капіталістичному суспільстві (ця тема особливо чітко звучить у поемі 1920 р. “Х'ю Селвін Моберлі” та в перших 30-ти Піснях) зі звичайними людьми. Їх об'єднує неможливість зреалізувати власний творчий потенціал в умовах соціального устрою, норми якого суперечать закономірностям органічного світу з усіма його сукупностями та зв'язками: CONTRA NATURAM [8: 230].

У структурі цього циклу слід виокремити складне поєднання документального методу з гомерівським принципом починати оповідь *in medias res*, наприклад, коли у Пісні 42 указ про утворення Банку цитується одразу з 3-го пункту, тобто з найголовніших і ключових положень. Ліричний герой таким чином отримує статус літописця банківської справи новітнього часу. Загалом поетика цих Пісень ґрунтується на інтертекстуальному принципі руху вперед і назад у часі між взаємопов'язаними епізодами.

Out of Syracuse
not having money aboard
to Athens at creditors' risk
cut the sails, dumped oil at the island
but the S.O. man
wouldn't swallow it.

Із Сіракуз / не маючи грошей на борту / в Афіни, ризикуючи позикою кредитора, підрізали вітрила / вилили нафту біля берега / Але люди з компанії “Стендард ойл” не повірили [8: 218].

У перших варіантах “Cantos” видавництва Фабера скорочення S.O. подається як “Standard Oil”. Паунд, здається, актуалізує й інше значення слова swallow – проковтнути.

Алюзія на давньогрецький поліс змушує нас

пригадати промову Демосфена “Проти Зенотемида”. Давньогрецький оратор виступив на захист купця Прота, який на позичені гроші придбав хліб у Сіракузах і привіз його в Афіни на судні, шкіпером якого був Гегестрат. Разом із своїм земляком з Мессалії Зенотемідом вони замислили хитрий і спритний обман. У викладі Демосфена, шахрайство полягало в тому, що “вони позичили гроші, але на них нічого на судно не завантажили, а гроші переправили в Мессалію, маючи на меті привласнити їх у позикодавців. Оскільки письмовий договір передбачав, що у разі загибелі судна від них не вимагатимуть повернення позичених грошей, вони готувалися потопити корабель”, для чого Гегестрат вночі намагається проламати днище корабля, але сам гине [2: 395].

Уводячи до тексту згадку про “Стендард ойл” (ця нафтова холдингова компанія початково була створена Джоном Рокфеллером під назвою “Стендард ойл компані ов Огайо” 1870 р.), Паунд описує “історичну маску” сучасного фінансового крутіства та софістики, і така зловісна паралель нагадує, що філософія наживи не змінилася з часів античної Греції, хіба що розширився спектр краму. Хліб перетворився на нафту: сучасні Зенотемиди готові посилати на неминучу смерть своїх земляків заради доступу до енергоресурсів.

В історії тривалих спроб переконати просвітлених монархів створити Банк неможливо виокремити окремих героїв. Паунд відтворює громадянську ініціативу, що живиться наполегливістю та народною волею. Підписи під документами засвідчують, що Банк створено від імені “Сенату та народу Сієни”.

У викладі Паунда громада Сієни ніби на століття передбачила ідеї Емерсона, викладені, скажімо, у трактаті “Природа”. У Вступі до нього заклик структурувати життя відповідно до законів природи, очевидно, не випадково і з відчутною часткою іронії висловлено Емерсоном словами, які є альфою й омегою комерції – supply / demand (пропозиція та попит, причому саме природа виступає джерелом невичерпної “пропозиції”): Сонце і сьогодні світить. І на полях ще більше вовни і льону [5: 1502].

Ситі пасовища, тобто сама Природа, – це єдина посильна застава жителів Сієни, які страждають “OB PECUNIAE SCARCITATEM” (у “творчому” перекладі Паунда – because of shortage of coin (через брак монет) [8: 216].

Власне з такої перспективи Паунд розглядає феномен лихварства. Воно заперечує залежність людини від природи і примушує її штучно прискорювати виробничі цикли, що виснажує її фізичну та духовну енергію без надії на своєчасне відтворення. Подібне потрактування лихварства Паунд пропонує у примітці до “Пісні” 45: “а

charge for the use of purchasing power, levied without regard to production; often without regard even to the possibilities of production” (нарахування на використання купівельної спроможності, що стягуються без врахування виробництва; часто без врахування можливості виробництва) [8: 210].

Лихварство нав’язує механічний ритм органічним процесам і призводить до згубних соціально-етичних наслідків. Цей засновок пов’язаний не тільки з традицією Емерсона в американській літературі, але й із сінологією самого Паунда. У статті “Етика Мен-ци” (“Крайтіріон”, липень 1938 р.) Паунд зазначає, що морально-філософські засади вчення Конфуція та Мен-ци неподільно поєднані з органічною природою. Автор переповідає притчу Мен-ци про чоловіка, який вирвав збіжжя на своєму полі, тому що воно росло недостатньо швидко, а своїй сім’ї сказав, що допоміг злакам [6, 87].

Santo XLV, так звана “Пісня про лихварство”, є спробою поетичними засобами змалювати соціальні та культурологічні наслідки економічної практики, яку Паунд асоціює з “диявольськими банками”. Загальноприйнятим визначенням лихварства є надання позики з надмірно високою відсотковою ставкою. У Біблії подібна практика згадується в книзі Повторення Закону (23, 20-21): “Не будеш позичати братові своєму на відсоток срібла, на відсоток їжі та всякої речі, що позичається на відсоток. Чужому позичиш на відсоток, а братові своєму не позичиш на відсоток, щоб поблагословив тебе Господь Бог твій у всьому, до чого доторкнеться рука твоя на тій землі, куди входиш на володіння її.”

Католицька церква категорично забороняла цю практику. Проте під час Реформації, головним чином завдяки зусиллям Жана Кальвіна, цей біблійний припис було переглянуто. Реформи Кальвіна проводилися в час первинного накопичення капіталу у XVI ст. і пропагували утвердження “мирського аскетизму”. Цей послідовник вчення Мартіна Лютера доводив, що Бог безпосередньо не порушує закономірності започаткованого ним порядку, і знаком обраності людини є успіх у професійній діяльності. У такий спосіб підприємницька діяльність буржуа з його прагненням до накопичення та визиску отримувала санкцію з неба. Кальвін стверджував, що книга Повторення Закону забороняє стягування лихварського відсотку тільки за умови, що це перешкоджає “справедливості та милосердю” [4: 173]. По-емерсонівськи описуючи “американську трагедію” як “марнування багатств природи”, Паунд у статті 1944 р. “Вступ до економічної природи Сполучених Штатів” вибудовував генеалогію сучасних ділків-фінансистів від одного з давньогрецьких семи

мудреців та Реформації: “Лихварі, яких тепер величають банкірами, організували змову проти природних багатств... Щоб усвідомити наслідки їх справ для Американської системи, необхідно повернутися до монополії Фалеса, а потім подивитися на так звану Реформацію, або протестантський розкол, з економічної точки зору. Протестанти відмовилися сплачувати церковні податки Риму і священикам за проведення ритуалу. Вигадали, що Біблія може підмінити Священика. Канонічна заборона лихварства зникла. У вищих прошарках суспільства до лихварства ставилися вже не так, як Данте, який засудив його до страждань у одному колі Пекла разом із содомітами, оскільки вчинки і тих і інших є наругою над потенційним багатством природи” [6: 176].

Визначення лихварства у Пісні 45 позбавлене будь-яких абстракцій. Виправданість і законність нарахування процентів за позику пов’язується Паундом з реальним підвищенням вартості позичених грошей після їх використання.

За Паундом, найголовнішими порушниками цього принципу є приватні банки, які уповноважені заробляти гроші, тобто надавати кредити, *ex nihilo*. “П’ятий десяток “Пісень”, до якого включено Пісні про італійські банки доби Відродження, зосереджується на законній чи протизаконній, корисній чи згубній діяльності банків.

Екскурс в історію Італії часів Відродження контрастує в поемі з зображенням англійських і американських банків, які знаходяться у приватній власності та приносять їхнім власникам величезні прибутки незалежно від впливу інвестицій на реальні об’єми виробництва.

У Пісні 46 Паунд цитує слова одного із засновників Банку Англії (1694 р.) Вільяма Патерсона, створюючи враження конспекту, оскільки рядки підкреслено:

“Патерсон сказав:

Володіє правом здобувати користь з усіх / грошових сум, які він, Банк, створює з нічого” [8: 233]. І справді, читачеві пропонується лише стислий виклад розлогого конспекту. Під час написання “П’ятого десятка Кантос” Паунд студював книгу Кристофера Холліса “Дві нації” (1935 р.), і за межами тексту опинилася інша частина виписки, слова англійського державного діяча та письменника Бенджаміна Дізраелі, які мають велику вагу в контексті аналізу ролі банків: “системний принцип полягав у тому, щоб віддати під заставу промисловість заради збереження права власності” [7: 181].

Створення багатства банками “з нічого” викликало у Паунда несамотивоване почуття обурення, його бачення економічних реформ справедливого суспільства було спрямоване саме проти подібної практики. У 1938 р. автор “Кантос” уклав “Вступний курс”, який складається з ци-

тат із праць перших трьох президентів, Лінкольна та Конституції США, а “Примітка” виконує роль своєрідного “Білля про права”. У “Візитній картці”, виданій італійською мовою у 1942 р. з гаслом Муссоліні “Свобода – це обов’язок” в якості епіграфа, Паунд пояснив, що цитати “Вступного курсу” віддзеркалюють економічну історію США в чотирьох розділах [6: 326]. Із Статті I Конституції Паунд подає уривок з 8-ї частини: “Конгрес має право: карбувати гроші, регулювати їхню вартість та вартість чужоземної монети, визначати одиниці мір і ваги”. У “Примітці” уточнюється, що “скасування вищезгаданих повноважень відбулося через невігластво, про яке йдеться у першій цитаті”. Паунд коментує таку думку 2-го Президента США Джона Адамса: “Непорозуміння, безладдя, страждання в Америці виникають не через вади нашої конституції чи конфедерації, не через брак гідності чи чеснот, а головню через цілковите невігластво у розумінні природи монет, кредиту й обігу” [6: 159-160].

За Паундом, гроші – це символічне вираження кредиту, який належить громаді чи суспільству, а не приватизованим банкам. Він вважав, що, за умови державного відповідального контролю за фінансами і кредитами, відсоток, що накопичується на рахунках приватних фінансових інституцій, можна було використовувати як колективний капітал для суспільного добробуту. Крім того, “паундекономіка” передбачала, що за певних розмірів державних видатків зникала необхідність оподаткування, а держава могла б виплачувати своїм громадянам певні дивіденди.

Паунд був впевнений, що, уповноваживши приватні банки “створювати гроші з нічого” і наживатися через стягування відсотків, уряд США зрадив свій народ. Варто нагадати, що до Великої депресії початку 1930-х рр. американські банки мали ліцензії на друкування грошей, а потім стали використовувати механізм “коливання курсів”. За словами Паунда, “для того, щоб спекулювати, необхідно створити коливання на ринках” [6: 176].

Отже, зіставлення італійського “Банку пасовищ” з англійськими й американськими банками слугує Паунду для того, щоб засудити лихварську діяльність останніх. Зрештою, поет пристає до оцінки такої протиприродної практики, висловленої ще Арістотелем у “Політиці”, де на перший погляд схожі поняття багатства та наживи розрізняються на основі відповідності природним законам: “Існує ще один вид мистецтва набуття, яке здебільшого слушно називають мистецтвом нажити статок, з чим і пов’язане уявлення, нібито багатство і нажива не мають ніяких меж. І багато хто вважає, що мистецтво наживання, через близькість до мистецтва набуття, однакове з ним; насправді ж вони не од-

накові, і не дуже віддалені. Мистецтво набуття вважається природним, мистецтво ж наживання статку не є таким” [1: 25].

“Пісні”, присвячені минулому Банку Пасовищ, не просто загострюють інтерес читача до історії, вони виявляють просвітницьку та пророчу функцію поезії, а автор “Кантос” виступає не тільки як красномовець чи мораліст, але й як дослідник економічної історії Європи. За допомогою різноманітних творчих прийомів і методів “інсценізована” історія Monte dei Paschi нагадує, що сутність банків як фінансових установ, що зосереджують грошові інструменти накопичення або надають позики, присутньо не є синонімами лиха чи лихварства. “Кантос” Паунда красномовно свідчать, що історія зберегла приклади банків, які засновані на принципах загального доброту, а не заради здирницьких відсотків, на основі розкішного багатства природи, що відкриває можливість кредитування цілої громади, і що шляхетне та відповідальне урядування є

передумовою уникнення комерціалізації цього процесу.

У Передмові до “Вибраної прози” (1972 р.), датованій 4-м липня, що не може не натякати на історію створення США, Паунд пише: “Що стосується лихварства, я помилявся, прийнявши симптом за причину. Причиною є ЖАДОБА [6: 3]. Очевидно, це зізнання сигналізує не перегляд авторської позиції, а певну модуляцію душевного стану, який змінився від засудження до розпачу, адже в анналах історії набагато більше демосфенівських Зенотемідів, ніж італійських засновників “Банку Пасовищ”.

Таким чином, поєднання документального стилю відображення історичних подій з поліфонічними й інтертекстуальними компонентами в архітектоніці “Пісень” Езри Паунда можна розглядати як один із плідних шляхів інтерпретації цього класичного твору англо-американського модернізму ХХ ст.

Література

1. Арістотель. Політика. – К.: Основи, 2000. – 239 с.
2. Демосфен. Речи: В 3 т. – М.: Памятники исторической мысли, 1994. – Т. I. – 608 с.
3. Луцатто, Дж. Экономическая история Италии. Античность и средние века. – Издательство иностранной литературы. – М.: 1954. – 455 с.
4. Froula, Christine. A Guide to Ezra Pound's Selected Poems. – New York: New Directions, 1983. – 258 p.
5. Heath Anthology of American Literature. – Vol. 1. – D.C.Heath and Company, 1994. – 2965 p.
6. Pound, Ezra. Selected Prose, 1909-1965. Edited by William Cookson. – New York: New Directions, 1973. – 475 p.
7. Terrell, Carroll. A Companion to the Cantos of Ezra Pound. – Berkeley: University of California Press, 1993. – 791 p.
8. The Cantos of Ezra Pound. – New Directions Books: New York, 1970. – 824 p.